

Pražakova 8, Ljubljana
telefon 01 300 34 20
faksimile 01 300 34 32
e pošta info@odv-zbsi
www.odv-zbsi

Ministrstvo za pravosodje
v.d. generalnega direktorja
dr. Ciril Keršmanc
Zupančičeva 3

1000 Ljubljana

Št. 822/2016
Ljubljana, 9.5.2016

Zadeva: Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kazenskem postopku (ZKP-N; EVA 2014-2030-0026)

Spoštovani,

v prilogi vam posredujemo pripombe Odvetniške zbornice Slovenije na Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o kazenskem postopku.

S spoštovanjem,

predsednik zbornice,
Roman Završek

Priloga:

-kot v besedilu

**PRIPOMBE K PREDLOGU ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVEH ZAKONA O KAZENSKEM
POSTOPKU (PREDLOG ZKP-N; EVA: 2014-2030-0026)**

I. Splošno

Glede na to, da predlog novele pomeni bistveno konceptualno spremembo slovenskega kazenskega procesnega prava, saj *de facto* (že) ukinja sodno preiskavo, o čemer pravzaprav do sedaj ni potekala nobena resna javna strokovna razprava, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti zlasti (1) zakaj predlagatelj meni, da je potreben tako radikalen poseg v ustroj kazenskega postopka; (2) ali je v dani situaciji odprava sodne preiskave potrebna in zakaj; (3) ali je mogoče vzpostaviti sistem, ki bi ustrezno nadomestil sodno preiskavo na način, ki bi ohranjal enakost orožij strank oz. enake možnosti strank v kazenskem postopku, OZS meni, da je tak sistemski poseg v kazensko-procesno pravo v Sloveniji ne samo ne dovolj preišljen, ampak se lahko izkaže za skrajno škodljivega.

OZS tako izpostavlja naslednje svoje pomisleke v zvezi s predlagano sistemsko spremembo ZKP:

1. Potrebno je poudariti, da je po oceni OZS (delna) ukinitve sodne preiskave kot faze kazenskega postopka v sedanjih razmerah popolnoma nepotreben ukrep, ki bo zgolj še poglobil neenakost med obdolženci z različnim premoženjskim statusom in povzročil nepredvidljive posledice za delovanje tožilstva, policije in sodišč. Iz javno objavljenih podatkov je razvidno, da se že sedaj več kot polovica zadev pred kazenskimi sodišči konča s priznanjem krivde na predobravnavnem naroku ali s sklenitvijo sporazuma o priznanju krivde. Torej postopki pred kazenskimi sodišče ne trajajo (več) tako dolgo, da bi bil to nosilni razlog za odpravo preiskave (torej domnevno večja „učinkovitost“ postopkov), saj v večini primerov do glavne obravnave sploh ne pride (več).

Pri tem, kot že navedeno, ne gre zgolj za nekakšno »tehnično« spremembo ZKP, ampak za najbolj bistven poseg v model kazenskega postopka v zadnjih 50 letih (torej odkar poznamo v Sloveniji t.i. mešani model kazenskega postopka). Zato je potrebno pred uvedbo tako bistvenih sprememb najprej preučiti, ali takšno spremembo res potrebujemo in predhodno opraviti široko razpravo v strokovni javnosti. Stroka je namreč zagovarjala odpravo preiskave še v času, ko ZKP ni poznal instituta priznanja krivde in praktično skoraj ni bilo možnost za skrajševanje kazenskih postopkov, kot jih je nato uvedel ZKP-K (glej raziskavo Inštituta za kriminologijo: Izhodišča za modernizacijo kazenskega postopka v Sloveniji iz l. 2003).

2. Zasliševanje prič in obdolžencev s pomočjo tehničnih sredstev za zvočno in slikovno snemanje s strani policije oziroma državnega tožilca v predkazenskem postopku brez navzočnosti zagovornika bo povzročilo izvotljenje pravice do učinkovite obrambe po 29. členu Ustave. V kolikor namreč obramba nima pravice prisostvovati takšnemu zaslišanju, potem je jasno, da bo le-to potekalo v skladu s spoznavnimi potrebami policije oziroma državnega tožilstva, ne pa obrambe oziroma osumljenca. Vsako naknadno izpraševanje priče s strani obrambe (npr. na glavni obravnavi) bo zato nujno potekalo iz slabšega izhodišča, saj bo obramba morala izpodbijati izjave, ki so že bile podane v kontekstu preverjanja hipotez policije oziroma tožilstva, pri čemer bodo predvsem priče postavljene v zelo problematičen položaj, saj se bodo instinktivno čutile dolžne zagovarjati svoje izjave, podane v predkazenskem postopku in jih bo zato težje preizkusiti oziroma ovreči ali relativizirati.

Jasno pa je, da je vsako naknadno preizkušanje verodostojnosti izjav in prič za obrambo veliko težje kot pa če bi bil obdolženec s svojim zagovornikom lahko navzoč že pri prvem zaslišanju priče, kot je to sedaj predvideno v fazi preiskave pred sodiščem. Zato trenutno veljavni ZKP in sodna praksa sprejemata stališče, da izjave prič (in osumljenca brez zagovornika), podane v predkazenskem postopku ne morejo služiti kot (obremenilni) dokaz. Pri tem ni ključno, ali se izpoved priče zvočno in slikovno posname, saj obramba pri takšnem zaslišanju ne more sodelovati, kar pomeni kršitev temeljnega načela kontradiktornosti kazenskega postopka, ki je predpogoj za enakost strank in poštenost postopka (*fair trial*).

3. V zvezi z navedenim je potrebno ugotoviti, da je faza preiskave zaradi možnosti priznanja krivde oziroma sklenitve sporazuma o priznanju krivde postala osrednja faza kazenskega postopka, saj se ravno v tej fazi pridobijo dokazi, potrebni za odločitev obdolženca, ali bo krivdo priznal ali ne. Po trenutno veljavni ureditvi ima obdolženec pravico s svojim zagovornikom sodelovati pri izvajanju dokazov pred preiskovalnim sodnikom, česar po predlagani ureditvi ne bo imel, kljub temu pa bo na podlagi tako pridobljenih dokazov tožilec lahko vložil obtožnico in se bo nato izvedel predobravnavni narok. Obdolženi se bo torej moral glede krivde izjasniti zgolj na podlagi dokazov, ki jih je pridobilo in izvedlo tožilstvo oziroma policija (po lastni presoji in spoznavnih potrebah), pri čemer pa svojih dokazov še niti ni imel možnosti predlagati! Pri tem bo seveda (kot že sedaj) soočen s tožilskimi ponudbami v smislu, vzemi zdaj ali pa bo pozneje veliko huje... Obdolženci bodo zato še veliko bolj kot doslej primorani priznavati krivdo predvsem zaradi strahu pred višjimi kaznimi v primeru izpeljanega rednega postopka in stroški, povezanimi s takšnimi postopki. Pri čemer njihova plat zgodbe v tej fazi sploh še ne bo dokazno preizkušena.

4. Pri tem je potrebno poudariti, da predlog ZKP-N ne predvideva možnosti t.i. obrambnih poizvedb, torej možnosti, da bi v okviru predkazenskega postopka tudi obdolženec s svojim zagovornikom (in strokovnimi pomočniki) zbiral dokaze na podoben način, kot tožilstvo in policija. S tem pa bo vzpostavljena neenakost orožij v ključni fazi kazenskega postopka, pravzaprav edini, če bo pozneje prišlo do priznanja krivde na predobravnavnem naroku. Takšna ureditev je tudi v nasprotju z nedavno odločitvijo Ustavnega sodišča št. Up-234/13, kjer je Ustavno sodišče zavzelo stališče, da ima tudi obramba pravico zbirati in sodišču predložiti dokaze, ki ji gredo v korist (npr. strokovna mnenja izvedencev) in da se mora sodišče do njih tudi opredeliti. Zato je takšna ureditev predkazenskega postopka korak nazaj in tudi ni v skladu z obdolženčevo ustavno pravico do učinkovite obrambe po 29. členu Ustave, kot jo razume Ustavno sodišče.

5. Predlagana ureditev bo predvsem v primeru obdolženčev, ki si ne morejo zagotoviti (plačati) učinkovite obrambe z izbranim zagovornikom, povzročila množično priznavanje krivde, vendar predvsem zaradi predvidevanja, da na glavni obravnavni ne bo mogoče učinkovito izpodbiti doslej zbranih obremenilnih dokazov (razbremenilnih pa v tej fazi tako ali tako še ne bo). Po trenutno veljavni ureditvi mora preiskovalni sodnik zbirati dokaze tako v prid kot v breme obdolženca in je zavezan iskanju materialne resnice, kar pa za tožilca in še posebej za policijo seveda ne velja. Obdolženec ima zato v osebi preiskovalnega sodnika tudi zagotovilo, da bo postopek zbiranja dokazov potekal kolikor-toliko uravnoteženo, torej da bo sodišče tudi po uradni dolžnosti izvajalo dokaze, ki so materialno-pravno relevantni. Zato tudi obdolženci s slabšim premoženjskim statusom lahko pričakujejo uravnotežen postopek, kar je navsezadnje v skladu z načelom socialne države (2. člen Ustave). Predlagana ureditev pa tega ne zagotavlja, kar bo še poglobilo dejansko neenakost med posamezniki zaradi njihovega premoženjskega stanja.

II. Pripombe k posameznim členom predloga novele

K 24. členu

Določilo novega drugega odstavka ni skladno z ureditvijo 235. člena ZKP ter je tudi sicer ustavno-pravno vprašljivo.

Četudi predlagana dikcija uporablja pojem »lahko« je potrebno upoštevati, da določilo 235. člena ZKP, zlasti 2. odstavek, meri na pravovarstveno potrebo zagovornikove stranke in ne zagovornika. Zato nobeno določilo zakona ne sme niti dopuščati možnosti, da bi lahko zagovornik v skladu z veljavno pravno ureditvijo ravnal tako, da bi policiji posredoval izjave ali potencialno dokazno gradivo, ki ga je pridobil kot zagovornik v kazenskem postopku. Menimo, da je dolžnost varovanja poklicne skrivnosti tako pomembna za varovanje temeljnih pravic posameznika, in sicer ne samo pravice do zasebnosti, ampak tudi zaradi varovanja drugih pomembnih pravic posameznika kot npr. pravice do osebne varnosti, svobodne izbire zagovornika, pravice do verske svobode, pravice do dobrega imena in časti in podobno, kar vse je pomembno tudi s stališča zagotavljanja skupnega dobra, da ne sme biti nobenega dvoma o tem, da za tiste posebne skupine poklicev, katerih dolžnost je varovanje skrivnosti, ki so jih izvedeli zaradi razmerja, ki temelji na zaupanju posameznikov do njih, načeloma ne sme obstajati nobena izjema, ki bi upravičevala razkritje poklicne skrivnosti. S stališča zagotavljanja pravne pravičnosti in enakosti bi bilo namreč nesprejemljivo, da bi bili ljudje, ki se znajdejo v težavah, v dilemi, ali naj poiščejo pomoč ustreznega strokovnjaka, če bi z obiskom pri njem tvegali kazenski pregon.

Nova določba 2. odstavka 146. člena ZKP je tako po naši oceni skrajno problematična, saj bodo odnosi, ki jih je doslej varovala poklicna ali drugačna tajnost, postali negotovi, s tem pa se bo tudi zmanjšalo zaupanje v poklice, katerih temelj je ravno v zaupnosti razmerja med posameznikom in poklicnim strokovnjakom. To ne velja samo za odvetnike, ampak tudi za npr. zdravnike, davčne svetovalce, revizorje, itd., ki pri opravljanju svojega poklica pogosto prihajajo v stik z informacijami, ki so zaupne (tajne) narave. Ravno zaupanje omenjenim strokovnjakom sploh omogoča opravljanje njihovega dela. Če ti strokovnjaki ne uživajo popolnega zaupanja svojih strank, potem tudi ne morejo učinkovito skrbeti za njihove koristi, saj jim stranke ne bodo zaupale določenih informacij, za katere bodo presodile, da bi jih lahko posredovali organom pregona. Brez teh informacij pa omenjeni strokovnjaki ne bodo mogli učinkovito poskrbeti za pravice in koristi svojih strank.

Predlagamo, da se določilo predloga novele v izogib vsem dvomom, iz nadaljnega postopka umakne oz. naj se doda tretji odstavek, ki naj se glasi: *»Določba drugega odstavka tega člena ne velja za osebe iz 235. člena tega zakona.«*

K 27. členu

Določbo je potrebno dopolniti zaradi neskladja z določilom 1. alineje 29. člena Ustave RS, ki izkazuje v sedaj veljavnem ZKP in ga ohranja tudi predlog novele in se nanaša na seznanitev z očitkom in dokaznim gradivom v primernem času pred samim zaslišanjem na policiji.

Pred nadaljnjim postopkom predlagam, da ministrstvo pregleda prakso vabljenja po 148. členu ZKP, kot se je izvrševala doslej. Vabila so namreč v praksi ne le povsem različna, temveč vsebujejo nevsebina pojasnila osumljencu glede razlogov, zakaj se ga vabi. Ta pojasnila so bodisi gole navedbe členov Kazenskega zakonita, bodisi nekaj stavčni povzetek vsebine predkazenskega postopka. V praksi

zato osumljencu tako ni zagotovljena pravica, da se z očitkom zoper sebe seznanj preden se zglaš na samem zaslišanju.

Posledica navedenega je seveda kršitev 1. alineje 29. člena Ustave RS, saj osumljenec nima primerne možnosti in časa za pripravo svoje obrambe.

Predlagam dopolnitev v smeri natančnejše formulacije, kaj naj bi bilo osumljencu v vabilu pojasnjeno (očitek, obrazložitev, zbrano dokazno gradivo), kot tudi ureditev predhodnega pregleda dokaznega gradiva na policiji z obveznostjo popolnega razkritja dokaznega gradiva. Sedaj policija nima nobene dolžnosti vnaprejšnjega razkritja dokaznega gradiva (v nasprotju s 1. alinejo 29. člena Ustave RS), kaj šele da bi ta možnost obstajala tako, da bi imel osumljenec zagotovljen primeren čas za pripravo obrambe.

K 28. in 29. členu

Menimo, da je nov koncept policijske oziroma tožilske preiskave, kot je trenutno predviden v predlogu novele, v nasprotju z 2., 22., 23 in 29. členom Ustave RS.

V predlaganem besedilu ni najti nobene določbe, ki bi se nanašala na pravico zagovornika in osumljenca biti navzoča pri zaslišanju prič. Zdi se, da predlagano besedilu ne razlikuje med procesnimi situacijami, ko vabljenje osumljenca ni mogoče (pred razkritjem očitka) in vabljenjem osumljenca po tem, ko je le-ta s predkazenskim postopkom zoper sebe že seznanjen. Prav tako predlagana ureditev ne vsebuje nobenih razlogov za izključevanje obdolženčeve možnosti prisostvovati zaslišanju prič na tožilstvu ali policiji

Nobenega ustavno dopustnega razloga ni najti za izključevanje navzočnosti osumljenca pri zaslišanju prič po tem, ko je osumljenec seznanjen s kazenskim postopkom zoper sebe, zaradi česar predlagana ureditev ne preneha testu sorazmernosti z vidika pravice do zaslišanja obremenilnih in razbremenilnih prič. Pri tem ni bistveno, ali ima obdolženec v kasnejši fazi to možnost zagotovljeno ali ne. Ključno je, da se ga v začetni fazi brez ustavno dopustnega razloga ta njegova pravica nesorazmerno oži, četudi navedeno ni nujno, niti ni jasno kateri ustavno dopustni cilj se z navedenim zasleduje, saj predlog navzočnost izključuje generalno (prim. npr. § 168c Anwesenheitsrecht bei richterlichen Vernehmungen v zvezi s tč. 71. Schatschaschwili proti Nemčiji, ESČP, 15.12.2015)

Prav tako je nov koncept v nasprotju z 22. in 29. členom Ustave RS, saj predstavlja nesorazmerno (zlasti ne-nujno) neenako obravnavanje obeh strank postopka z vidika možnosti državnega tožilca in policije, da samostojno zaslišujeta prič, medtem ko zakon ne predvideva ustreznega procesnega uravnoteženja v razmerju do obdolženca, tako z vidika pravice do neposrednega zaslišanja obremenilnih prič in ne glede na predvideno določbo 3. odstavka 148.c člena ZKP (Prim. tč. 107 Schatschaschwili proti Nemčiji, ESČP, 15.12.2015), kot tudi z vidika načela enakosti orožij.

Opozoriti velja na nemško primerjalno-pravno ureditev po § 251 (Urkundenbeweis durch Verlesung von Protokollen) v zvezi z § 168b (Protokoll über staatsanwaltschaftliche Untersuchungshandlungen) Strafprozessordnung.

Končno pa je nov koncept policijske/tožilske preiskave tudi v nasprotju s 23. členom Ustave RS, saj postopek v odločilnem obsegu poteka pri eni od strank postopka, tako v smislu ne-adversarnosti, kot tudi neposrednosti z vidika izvajanja dokazov.

K 31. členu

Določilo 149. b člena ZKP ohranja dosedanjo ureditev, ki nasprotuje 2. odstavku 37. člena Ustave RS, ker ne določa maksimalnega trajanja posega v komunikacijsko zasebnost.

K 33. členu

V zvezi s predlagano ureditvijo uporabe IMSI lovilca je potrebno zagotoviti možnost popolnega razkritja tehničnih zmogljivosti oziroma tehničnih karakteristik, pri čemer ni zadosti, da sodišče izvaja nadzor nad posestjo, začetkom in koncem uporabe naprave, temveč mora biti v celoti razkrita tudi natančno katere podatke je imela policija možnosti vpogledati v času izvajanja ukrepa, kako dolgo in na kakšen način, tako da se zagotovi, da sodnik in obramba razpolagata z vsemi podatki, ki jih je v okviru izvajanja ukrepa pridobila policija.

V primeru, da preiskovalni sodnik in obramba tega vedenja oziroma teh podatkov nimata, so vsi predvideni nadzorni mehanizmi povsem neučinkoviti, niti ni mogoče opredeliti narave posegov v človekove pravice in temeljne svoboščine, posledično pa tudi ne opredeljevati ustreznih standardov, potrebnih za dopusten poseg vanje.

K 57. členu

Določba ni v skladu s 36. členu ustave RS. Ni jasno, kdo sprejme odločitev o *»primernem času za učinkovito izvedbo preiskave«*. V kolikor je to policija, se na ta način nedopustno prenaša nanjo odločanje o obsegu procesnih jamstev osumljenca oziroma imetnika ambientalne zasebnosti pri izvajanju hišne preiskave. Prav tako naveden ukrep ni sorazmeren, saj ni nujen glede na to, da je mogoče enak učinek doseči z milejšim ukrepom pečatenja prostorov, ki se preiskujejo do prihoda nosilca ambientalne zasebnosti oziroma njegovega zastopnika.

K 59. členu

Določbo je potrebno dopolniti tako, da se v drugi vrstici pred besedo *»odvetniku«* doda še *»odvetniški družbi«*. Gre namreč za zasege nosilcev elektronskih podatkov, ki se zasežejo zaposlenim v odvetniški pisarni, ki opravljajo administrativna dela in niso zajeti s predlagano dikcijo, očitno pa je, da se koncept t.i. odvetniške zasebnosti nanaša tudi na elektronske naprave, ki jih uporabljajo navedeni zaposleni v odvetniških pisarnah.

III. Predlogi sprememb

Pač pa OZS predlaga naslednje spremembe ZKP:

1. Odprava prekluzije za dokazovanje: Sistem prekluzije v praksi ni zaživel in je praktično neuveljavljen koncept. Dejstvo je, da je sistem prekluzije v nasprotju z načelom iskanja materialne resnice oz. dolžnosti sodišča, da popolno ugotovi dejstva, pomembna za izdajo zakonite odločbe. V tem smislu sodišče pri ugotavljanju dejanskega stanja že sedaj ni vezano ne na dokazne predloge strank niti posledično ni v nobenem trenutku prekludirano glede izvajanja dodatnih dokazov tekom postopka na glavni obravnavi. Nedvomno je v kazenskem postopku tudi sicer težko predvideti, katera dejstva se bodo tekom dokaznega postopka izkazala za pravno relevantna za popolno ugotovitev dejanskega stanja in s katerimi dokazi oz. na kakšen način jih bo mogoče dokazovati. Praktično edina posledica prekluzije, ki pa dejansko

v nobenem smislu ne prispeva k pospešitvi postopka na glavni obravnavi je ta, da tožilstvo in obramba sodišče iz previdnosti in na zalogo »zasujejo« s celo kopico dejansko nerelevantnih dokazov, ki zgolj povečujejo obseg spisa, pomenijo dodatno obremenitev za sodnika, ki v zadevi sodi in podaljšujejo dokazni postopek, namesto, da bi ga skrajševali, kar naj bi bil namen uvedbe prekluzije. Nenazadnje je zakon trenutno celo povsem nedosleden pri izpeljavi pravila o prekluziji, saj prekluzija ne velja za oškodovanca kot stranko kazenskega postopka. Praktične izkušnje odvetnikov, ki zastopajo v kazenskih zadevah tako kažejo, da sistem prekluzije dejansko nima nobenega učinka na pospešitev postopka na glavni obravnavi, hkrati pa predstavlja vir (nepotrebnih) procesnih zapletov na glavni obravnavi. Tudi sicer OZS meni, da načeloma obrambi oz. obdolženci nikoli ne bi smelo biti (procesno) onemogočeno dokazovanje dejstev, ki so mu v korist, zaradi česar menimo, da je pravilo o prekluziji v nasprotju z načelom pravičnega in poštenega postopka. V položaju, ko pa ta institut dejansko niti nima nobenega učinka na skrajševanje sodnih postopkov, niti v praksi ni dosledno izpeljan, pa ni videti nobenega potrebe po tem, da ga zakon ohranja kot mrtvo črko na papirju.

- Podaljšanje pritožbenih rokov: V praksi se je pokazalo, da so roki, ki jih zakon predvideva za pritožbo zoper prvostopno sodbo, za stranke pogosto prekratki. V zadnjih letih so postale kazenske zadeve, zlasti v zadevah organiziranega kriminala ter gospodarskega kriminala, izjemno obsežne in zapletene. Sodni spisi v tovrstnih zadevah praviloma obsegajo več tisoč listin, pogosto preko deset tisoč listin. Posledično so tudi prvostopne sodbe v takšnih zadevah izjemno obsežne, malokdaj manj kot 100 strani, pogosto pa so celo bistveno bolj obsežne, zlasti, če gre za večje število obdolžencev, kar je v primerih organiziranega in gospodarskega kriminala skoraj pravilo. Rok 15 dni, ki je sedaj predviden za pritožbo zoper prvostopno sodbo, se v tovrstnih zadevah tako izkazuje za absolutno prekratkega, saj je v tako kratkem času težko že dovolj kvalitetno preučiti tako obsežno sodbo, kaj šele opraviti ustrezne posvete s stranko ter še pripraviti ustrezno kvalitetno pritožbo (podobno tudi Ustavno sodišče RS, prim. U-I-203/14). Upoštevati je namreč treba, da v okviru 15 dni od vročitve prvostopne sodbe povprečen odvetnik ne prejme zgolj in samo predmetne (obsežne) sodbe, ampak tudi druge vloge in odločbe v ostalih svojih zadevah, na katere se mora v zastopanju drugih svojih strank prav tako v postavljenem ali predvidenem prekluzivnem roku ustrezno kvalitetno odzvati. Dejstvo je tudi, da v obsežnih kazenskih zadevah nobena prvostopna sodba ni izdelana in poslana strankam v instruksijskem roku 30 dni, ki je predviden za izdelavo sodbe od dneva njene razglasitve, ampak sodišče za pisno obrazložitev sodbe v teh zadevah potrebuje najmanj dva do tri mesece, kar nikakor ni kritika sodišča oz. sodnikov, ki v zadevah sodijo, ampak je logična posledica obsežnosti posamezne kazenske zadeve, ki dejansko ne omogoča izdelavo sodbe v predvidenem 30 dnevem roku. Tudi to dejstvo, da torej sodišče potrebuje praviloma bistveno več kot 30 dni za obrazložitev prvostopne sodbe, kaže na to, da je rok 15 dni za pritožbo zoper takšno sodbo povsem nerazumen.

Glede na navedeno predlagamo, da se rok za pritožbo zoper prvostopno meritorno sodbo podaljša iz sedanjih 15 dni na 30 dni od dneva vročitve sodbe.

- Časovna omejitev policijske preiskave: Po izkušnjah odvetnikov, ki zastopajo stranke v kazenskih postopkih, niso redki primeri, ko policijske preiskave trajajo tudi po več let, celo že po tem, ko je preiskava osredotočena na posamezne osebe kot osumljence. Tako se pogosto dogaja, da je bila pri osumljencu npr. opravljena hišna preiskava ali je bil posameznik že tudi

zaslišan kot osumljenec v postopku pred policijo, nato pa se tudi več kot leto dni ničesar ne zgodi; kazenski postopek zoper osumljenca ni niti ustavljen niti ni vložena zahteva za preiskavo ali neposredni obtožni akt. Taka oseba tako po leto ali več ne ve, ali je še v (pred)kazenskem postopku ali ne, kaj se z zadevo dogaja in kdaj sploh lahko pričakuje razplet zadeve vsaj do trenutka, ko bo lahko vedela, da je zoper njo formalno sprožen (ali ne) kazenski postopek, kar je po oceni OZS nemogoča in pravno nedopustna situacija v kateri se lahko znajde posameznik, za katero zakon ne pove, koliko časa sploh lahko najdlje traja oz. lahko traja tako najdlje do zastaranja kazenskega pregona. Menimo tako, da bi trajanje predkazenskega postopka oz. policijske preiskave moralo biti časovno omejeno, in sicer na način, da po izteku tega roka kazenski pregon ne bi bil več mogoč. Zlasti bi moralo to veljati za situacijo, ko je bila pri osumljencu bodisi opravljena hišna preiskava bodisi je bil na policiji že zaslišan. V takih situacijah, ko je torej očitno, da je sum že dodobra osredotočen na posameznika, kar zlasti velja, kadar je bila pri njem opravljena hišna preiskava, za katero morajo obstajati utemeljeni razlogi za sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje (kar je relativno visok dokazni standard), bi morala biti policijska preiskava zaključena v določenem predpisanem skrajnem roku. Trenutna ureditev, v kateri trajanje policijske preiskave ni omejeno, namreč pomeni nedopustno stanje *absolutio ab instantia*, značilno za inkvizitorni postopek, v katerem je bilo sojenja osumljencu »odloženo« dokler ne bodo zbrani močnejši dokazi, kar pa je lahko trajalo v nedogled, kar pomeni, da je takšna oseba hkrati bila in ni bila v kazenskem postopku, kar je povsem enako sedanji ureditvi po ZKP od trenutka, ko je bila pri posamezniku opravljena hišna preiskava oz. je bil zaslišan kot osumljenec na policiji.

Glede na navedeno predlagamo, da se v zakonu določi skrajni časovni rok, do katerega mora biti policijska preiskava zaključena, sicer kazenski pregon zoper osumljenca ni več mogoč. Predlagamo, da bil tak rok vezan na trenutek oprave hišne preiskave pri osumljencu oz. v primeru, kadar hišna preiskava ne bi bila opravljena, na trenutek zaslišanja osumljenca na policiji, pri čemer bi bil skrajni rok za odločitve tožilca za uvedbo kazenskega postopka zoper posameznika oz. za zavrženje ovadbe 6 mesecev od dneva oprave hišne preiskave oz. dneva zaslišanja osumljenca na policiji.

V Ljubljani, dne 9. 5. 2016